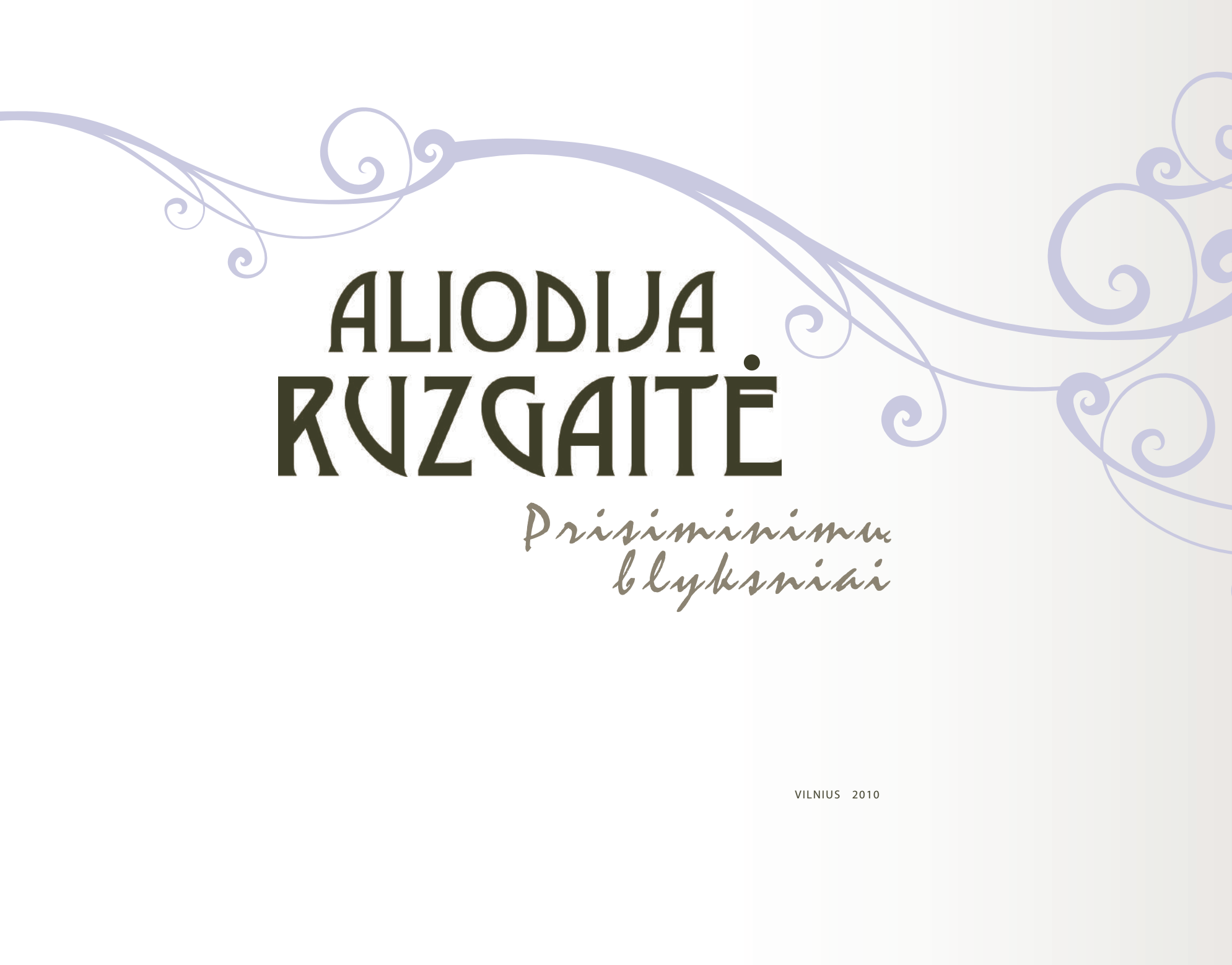

ALIODIJA RUZGAITĖ

*Prisiminimai
blyksniai*

TYTO ALBA

A decorative graphic consisting of several elegant, swirling lines in a light purple color. These swirls originate from the top left and top right corners, arching over the main title and extending towards the right edge of the page.

ALIODIJA RUZGAITĖ

*Prisiminimai
blyksniai*

VILNIUS 2010

Gyvas kultūros istorijos pulsas

Helmutas Šabasevičius

Visi, panūdę susipažinti su Lietuvos šokio istorija, neišvengiamai susiduria su Aliodijos Ruzgaitės pavarde. Mūsų šalies baleto amžininkė šiam menui atidavė daugiau nei septynis dešimtmečius – nuo 1932 metų, kai pradėjo mokytis žinomo pasaulyje baleto artisto ir pedagogo Anatolijaus Obuchovo studijoje Kaune, iki pat šių dienų – rašydama straipsnius spaudoje, Lietuvos ir pasaulio šokio menininkų biografijas enciklopedijoms ir žinyrams.

Dešimtmečius (1942–1966) trukusi Aliodijos Ruzgaitės baleto solistės karjera Kaune ir Vilniuje veikusiame Lietuvos valstybiniame operos ir baleto teatre istorijai paliko pluoštą temperamentingų vaidmenų – tai Vanda Juozo Pakalnio „Sužadėtinė“, Zarema Boriso Asafjevo „Bachčisarajaus fontane“, Laurensija Aleksandro Kreino „Laurensijoje“, fejė Karabos ir Alyvų fejė Piotro Čaikovskio „Miegančiojoje gražuolėje“, Kitri Liudvigo Minkaus (Ludwig Minkus) „Don Kichote“, Ispanė Moriso Ravelio (Maurice Ravel) „Bolero“.

◀ *Aliodijos Ruzgaitės šokis Nemuno pakrantėje.
V. Augustino nuotrauka. Kaunas, 1943*

Kino juostoje išliko spalvingas Ruzgaitės sukurtas Raganos vaidmuo Vytauto Grivicko filme balete „Eglė“ pagal Eduardo Balsio muziką, o Lietuvos televizijos archyvuose – koncertiniai numeriai, atspindintys pirmuosius lietuviškos choreografijos modernėjimo žingsnius.

Intensyvus darbas teatro scenoje nesutrukdė universitetinėms studijoms: 1941 metais Aliodija Ruzgaitė įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Filosofijos fakulteto Filologijos skyrių, 1949 metais baigė studijas, 1954-aisiais įgijo Valstybinio Lunačarskio teatro meno instituto (GITIS) Maskvoje diplomą. Tad kartu ji – didžiausią teatrologinę patirtį sukaupusi Lietuvos baleto metraštininkė. Po 1960 metais išleistos jos knygos „Choreografijos menas“ ėjo „Lietuviško baleto kelias“ (1964) – pirmoji Lietuvos baleto istorija, ji iki šiol išlieka svarbus faktografinis ir interpretacinis pirmųjų Lietuvos baleto raidos dešimtmečių šaltinis.

Amžininkės akimis stebėjusi Lietuvos baleto raidą, prisimenanti XX a. pirmosios pusės Valstybės teatro primabalerinas Jadvygą Jovaišaitę, Mariją Juozapaitę, Olgą Malėjinaitę, Verą Nemčinovą, baleto trupės vadovę ir pedagogę

*Lietuvių baleto pasaulyje ją vadino „greitąja pagalba“.
Nes susirgus bet kuriai solistei ji galėdavo per porą dienų paruošti kolegės
vaidmenį ir eiti į sceną. Ir tapti nepamirštama.*

*Po septynių dešimtmečių, atiduotų šokio menui, ilgametis scenos partneris ją pavadino
lietuvių baleto signatare. Nes ji buvo viena iš tų, dėl kurių fanatiško atsidavimo savo profesijai
buvo atkurtas tremčių ir emigracijos sunaikintas lietuvių baleto branduolys.*

*Jos pasirodymą Palangoje vasarotojai vadindavo sezono pradžia. Nes jos mylimas miestas
prie Baltijos buvo neįsivaizduojamas be stiliaus ir mados karalienės.*

*Ją iki šiol vadina Lialia. Nes... Kas žino, kodėl išliko nuo kūdikystės
prigijusi meili pravarde? Gal kaip kontrastas aristokratiškai laikysenai,
antikinės deivės stotui ar pietietiškam jos sušoktų personažų temperamentui?*

•

Kalbant apie Aliodiją Ruzgaitę lengviau pasakyti, kas ji nebuvo lietuvių balete, negu išvardyti, kas ji buvo ir yra: solistė, pedagogė, du aukštojo mokslo diplomus įgijusi baleto kritikė ir istorikė. Prisiminimų knygoje atsiskleidžia prieškario Kauno Laisvės alėjoje prasidėjusi mergaitės iš inteligentų šeimos didžioji gyvenimo promenada, jos sutiktų žymiausių Lietuvos ir pasaulio meno žmonių galerija. Sklandant knygos puslapius kartais atrodo neįtikėtina, kad galima tiek patirti ir pasiekti per vieno žmogaus gyvenimą.

ISBN 978-9986-16-773-0

TYTO ALBA

www.tytoalba.lt